

Bredbåndsforum - Møte i arbeidsgruppen for videreutvikling av kobbernetet – Referat 06/2016

Deltakere:

Martin Højriis Kristensen (Broadnet), Anurag Shukla (Broadnet), Jan Helge Rød (Broadnet), Stig Myrmel (Eninvest), Torbjørn Os (Eninvest), Kirsti Løvnes (TDC/Get), Trond Skjellerud (Eidsiva), Terje Nord (Telenor) Olav Urnes (Telenor), Tore Arnestad (Telenor), Sven Ole Skrivervik (NextGenTel), Jan Petter Tvedt (NextGenTel), Torgeir Alvestad (Nkom), Einar Meling (Nkom), Kenneth Olsen (Nkom), Eivind Skaar Briseid (Nkom)

Referent: Nkom

Møtedato: 24.oktober 2016

Saksnummer: 1506309

Sak 1 Innledning fra Nkom

Nkom ønsket velkommen til det sjette møtet i arbeidsgruppen. Nkom viste til at vi i sist møte ble enige om å sette opp en veiplan for det videre arbeidet. Nkom viste videre til rapportasje på TV2 sist uke om at 250000 sluttbrukere angivelig ikke kunne ta i bruk moderniserte kobberaksesser som følge av varslingsreglene. I tilknytning til det har Samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen mottatt to spørsmål fra Stortinget. I svar til Stortinget har ministeren blant annet svart at han vil be Nkom om å skissere en forpliktende tidsplan for det videre arbeidet i Bredbåndsforum.

Det sentrale diskusjonstemaet for dagens møte blir å diskutere gjenstående problemstillinger og hva som skal til for å komme frem til enighet.

Sak 2 Informasjon om BERECs common position on Layer 2 Wholesale Access Products

Nkom forklarte hvilken funksjon BERECs fellesposisjoner har i Nkoms regulering.

Nkom ga videre en kort presentasjon av hver av de 12 fellesposisjonene som fremgår av BERECs common position on Layer 2 Wholesale Access Products (dokument BoR (16) 162 datert 6. oktober 2016). Fellesposisjonene kan forstås som minimumskrav til et tilgangsprodukt på lag 2 som skal erstatte fysisk tilgang i marked 3a.

Møtedeltakerne hadde ingen spesielle innsigelser til BERECs fellesposisjoner. Flere møtedeltakere ga uttrykk for at fellesposisjonene virket rimelige.

Sak 3 Telenor presenterer et forslag til overgangsordning for SHDSL

På bakgrunn av tidligere diskusjoner i gruppen, la Telenor frem et forslag som tar sikte på å begrense risikoen for tilgangskjøper ved migrering til ny løsning for allerede varslede SHDSL aksesser. Forslaget går ut på å koble SHDSL-aksessen forbi mikronoden og å benytte shaping dersom dette er nødvendig for å unngå støy. I noen tilfeller vil det ikke være nødvendig å

benytte shaping (avhengig av hvor langt ut mikronoden plasseres). Tjenester basert på SHDSL vil derfor kunne produseres som normalt i en overgangsperiode etter at mikronoden er satt i drift. I overgangsperioden vil tilgangskjøper kunne teste og verifisere at VDSL-aksessen er idriftsatt og fungerer stabilt. Dette skal sikre at sluttbrukere ikke opplever nedetid i forbindelse med migrasjonsprosessen

For å imøtekomme at tilgangskjøper kan ha kontraktsfestet å levere symmetriske hastigheter, vurderer Telenor i tillegg å utvikle et symmetrisk VDSL-produkt, eks. et 10/10-produktet ut fra et 30/10-produkt. Telenor ser for seg at omkobling forbi mikronoden er en midlertidig løsning som kun bør varer i en begrenset periode mens man tester om en VDSL-løsning fungerer tilfredsstillende. Grossistkundene var tilfreds med at Telenor nå vil tilby SHDSL i en overgangsperiode og til at Telenor er villig til å benytte shaping der det er nødvendig for å sikre migreringen til ny løsning. Grossistkundene var imidlertid opptatt av at erstatningsprodukt for SHDSL skal være tilstrekkelig fremtidsrettet hvis de skal kunne konvertere sine SHDSL porteføljer. Det ble blant annet stilt spørsmål om et erstatningsprodukt basert på VDSL vil være tilfredsstillende i lys av eks. G-fast. Et reelt erstatningsprodukt for operatøraksess foreligger ikke per i dag, og grossistkundene mente derfor at en eventuell overgangsperiode må vare inntil Telenor kan tilby et slikt erstatningsprodukt. Det ble også vist til kostnadene i forbindelse med bytte av kundenes utstyr og at tilgangskjøper ikke bør settes i en situasjon hvor de må ta kostnadene ved å bytte sluttbrukerutstyr i flere omganger enn strengt nødvendig.

Flere grossistkunder mente på generell basis at shaping i en overgangsperiode løser flere problemer enn det skaper, og viste i den forbindelse til at dette utbredt andre steder i Europa. Med bruk av shaping vil grossistkundene kunne opprettholde for eksempel tjenester basert på SHDSL i overgangsperioden. Telenor deler ikke grossistkundernes syn fordi det reduserer verdien av investeringen som må gjøres og ga uttrykk for at shaping driver kompleksitet og viste også til at shaping fører til at man ikke kan oppnå optimal kapasitet i nettet. Tilgangskjøperne var enig med Telenor i at shaping fører til noe redusert kapasitet men ga uttrykk for at begrensningen var marginal.

Sak 4 Gjenstående oppgaver og tidsfrist for gjennomføring

Deltakerne ble bedt om å presentere sine synspunkter mht. hvilke punkter som må på veikartet for å oppnå en enighet, når en slik enighet kan nås og hvordan vi bør jobbe for å nå dette målet.

En fellesnevner blant synspunktene var at det må bli enighet om hvilket produkt som skal erstatte LLUB. Dagens OA-tilgang gir stor fleksibilitet m.h.t egen produktutforming og grossistkundene er opptatt av at et VULA-produkt i størst mulig grad må gi tilsvarende muligheter. Det ble videre pekt på at det er nødvendig med en tilfredsstillende prosess for overgangen fra dagens operatøraksess-regime til bruk av nye erstatningsprodukter. Pris er også en viktig komponent i dette bilde, men flere deltagere ga uttrykk for at spørsmålet om pris ikke var det viktigste å ta stilling til nå. Telenor syn var i tillegg at det også er behov for en overordnet plan for å se om aktørene kan komme til enighet, med andre ord at videre arbeid i gruppen ikke kun bør være begrenset til en diskusjon om erstatningsprodukt. Dersom forretningsmodell ikke muliggjør en lønnsom modernisering, vil moderniseringsomfanget være så begrenset at hensikten med erstatningsprodukt og eventuell fremtidig regulering av vilkår for dette produktet blir av begrenset betydning.

Det ble også diskutert hva en enighet trenger å omfatte. Nkom viste til at vi vurderer ny regulering i bredbåndsmarkedene og ga uttrykk for at det synes hensiktsmessig å ta utgangspunkt i eventuell ny regulering som et kontrafaktisk scenarium. Nkom tilbød å presentere et rammeverk for å understøtte det videre arbeidet. Deltakerne var positive til Nkoms forslag og ba om mulighet til å kommentere på rammeverket, noe Nkom bekreftet.

Gruppen diskuterte mulig tidsplan med utgangspunkt i at det bør være mulig å bli enige i løpet av året. Broadnet mente at en prosessbeskrivelse burde kunne utarbeides i løpet av 2 uker og at et erstatningsprodukt burde kunne beskrives i løpet av 6 uker. Telenor kunne ikke ta stilling til en tidsplan i møtet.

Oppfølgingspunkter fra møtet:

- 1) Nkom skisserer et rammeverk for det videre arbeidet, inkludert prinsipper for utforming av et erstatningsprodukt.

Frist: Torsdag 27. oktober 2016

- 2) Telenor legger frem, i lys av prinsippene under punkt 1, en tidsplan for når en produktbeskrivelse for et erstatningsprodukt kan ferdigstilles.

Frist: Fredag 28. oktober 2016

- 3) Nkom kaller inn til og setter opp en telefonkonferanse hvor gruppen fastsetter en forpliktende tidsplan for det videre arbeidet med å komme frem til en løsning på utfordringene som gjenstår i forbindelse med modernisering av kobbernettet.

Neste møte onsdag 2. november kl. 1600.